

8161

Duplum

# Usuõpetuse proovitunnid

---

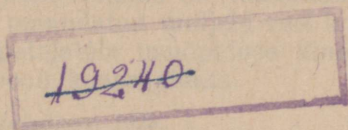
---

Võru usuõpetuse kursustel 1925

# Usuõpetuse proovitunnid



Võru usuõpetuse kursustel 1925.



2



V. Pohlak & Ko. trükikoda Võrus.

A-8161 I

~~1924~~

## Eessõna asemel

Haridusministeeriumi korraldusel peeti käesoleva aasta 27. juulist kuni 8. augustini Võru linna algkooli ruumes algkoolide õpetajaile usuõpetuse kursused. Osavõtjate arv tõusis järjekindlalt 64-lt 110-ni. Kursuste praktilise osa moodustasid peaaesjalikult proovitunnid kursuste juhatajate poolt ülesseatud teemidele. Selleks jaotusid osavõtjad tähestiku järele rühmadesse, milledest iga rühm (8—10 õpetajat) liisu läbi otsustatud teemile oma proovitunni kokku seadis ja selle järgmisel päeval valitud referendi läbi kursuste üldkoosolekul ette kandis. Igale ettekandele järgnesid läbirääkimised. Kahjuks ei olnud koolide suvise vaheaja tõttu võimalik proovitunde laste osavõtul korraldada, vaid tuli ainult refereerimise ja tundide kirjeldamisega leppida.

Kursuslaste ühisel soovil ilmuvad proovitunnid — ainult väheste parandustega — trükis.

Kuna proovitundide valmistamine enam-vähem kiires korras ja erikordseis (kortri-, kirjanduse- — jne.) oludes sündis, ei taha need proovitunnid muidugi mitte täielikkusele ja eeskujulikkusele pretendeerida, vaid nende sihiks on raamatukesena ilmuldes kursustel omandatud muljeid veel kord värskendada ja usuõpetajatele usuõpetuse ainesse süvenemiseks omaltpoolt kaasa aidata.

Võrus, oktoobrikuul 1925.

Kursuste juhatajad:

**E. Muuga.**

**N. Aunverdt.**

## Jumal näeb mind

### Algkooli I klass.

Valmistaja: IV rühm.

Referent: õp. A. Kindsiko Sikalt.

Et aine täiesti kodulooline, siis on võimatu täpset tunnikäiku ette näha. Tunni elavus, õpilaste jutustused ja vastused olenevad üldisest klassi tasapinnast, meeleolust ja huvist käsitledava aine vastu.

I. Sissejuhatus moodustaks vastastikune jutuajamine lastega: Praegu, lapsed, olete koolis, kus õpetaja teie üle valvab. Ka kaasõpilased panevad teie sõnu, teie tegusid tähele. Kes valvab teie üle, kui kodus olete? (Vanemad, ainult ema või isa, vanaema, kasvatajad jne.). Aga kui teie üksi olete ja teate, et isa, ema ega keegi teine vanem inimene teid ei näe, mis teie siis juhtute vahel tegema? (Vallatusi).

Loen teile nüüd ette ühe huvitava jutukese lastest, kes üksi kodus olid.

II. Loo ettekanne: „Jaakob ja Anna“. (Rühma arvates tuleks see tükk nimelt ette lugeda, mitte vabalt jutustada, sest hea ettekandmise juures ärataks kahekõne rohkem elamusi kui ümberjutustamine.

III. Loo kordamine ja harutamine võimalikult laste poolt. Kes teile selles loos meeldib? (Anna). Mis on teile Anna juures meeldiv? (Anna

hoiatab venda kurja eest). Kelle peale mõtleb Anna ka siis, kui keegi teda ei näe? (Jumala peale). Siit küsimis-kostmismetoodi abil laste südametunnistust äratada ja toetada. Soovitada neid 3 sõna alati meeles pidada: „Jumal näeb mind“. Juhtumisi nimetada lasta, kus Jumal meid näha võib (kokkuvõttes: igalpool).

Ette lugeda Taav. l. 139, 7—10.

2.

## Jeesuse sündimine

### Algkooli I klass.

Valmistaja: XI rühm.

Referent: õp. A. Urgard Tännasilmast.

Tunni aeg: Viimane nädal enne jõulu.

I. Sissejuhatus. Õpetaja toob klassi (esi-  
algu kinnikaetud) pildi, mis kujutab jõulupuud.

Mida näete pildil? (Jõulupuud). Millal teevad vanemad teile niisuguse jõulupuud? (Jõulupühade tulekul). Missuguse sündmuse meeletuletuseks pühitsetakse jõule? (Jeesuse sündimise meeletuletuseks). Jutustage Jeesuse sündimisest, niipalju kui kellelgi meeles on!

II. Loo jutustamine laste poolt. Lapsed on sellest igatahes midagi kuulnud ja kannavad üksikuid jooni kokku. Et nad loost mitte katkendist muljet ei saaks, on tarvilik

III. loo kokkuvõtlik jutustamine õpetaja poolt. Lapsed, nüüd jutustan teile täielikumalt, kuidas Jeesus sel ilusal jõuluööl sündis:

Kaugel lõunamaal — seal, kuhu ka mõned meie laululinnud talveks rändavad — oli kord keiser, nimega Augustus. Tema valitses suurt ja vägevat riiki. Selles riigis elas väga palju rahvast. Keiser tahtis teada saada, kuipalju inimesi tema riigi piirides elab. Selleks pidi igäüks oma kodukohta minema, kust ta pärit oli, ja enda laskma üles kirjutada.

Selle tarvis läks ka üks puutöeline, kelle nimi Joosep, oma naise Maarjaga Naatsareti linnast Petlemma. Nad olid nimelt Petlemast pärit. Kui nad linna jõudsid, oli seal juba niipalju rahvast koos, et öökortriks mujal enam ruumi polnud kui laudas, kust kari oli välja viidud. Öösel kinkis Jumal Maarjale poja. Maarja mähkis lapsukese mähkmetesse ja pani ta sõime magama.

Linna taga väljal olid karjased öitses ja hoidsid öösel oma karja. Äkitselt läks ilm nende ümber valgeks. Karjaste ehmatus ja imestus oli suur, sest nad ei teadnud, mis see pidi tähendama. Korraga tuli ingel taevast nende juure ja hüüdis: „Ärge kartke, sest ma kuulutan teile suurt rõõmu. Teile on täna Õnnistegija sündinud, Issand Kristus“. Kuna ingel veel rääkis, tuli lugemata hulk ingleid, kes vägevasti laulsid: „Au olgu Jumalale kõrges, rahu maa peal, inimestest heameel!“

Kui inglid taevasse tagasi olid läinud, ütles üks karjane: „Läeme Petlemma, vaatame, mis seal on sündinud!“ Teised ütlesid: „Läeme, läeme!“ Karjased läksid. Nad tulid lauda juure ja leidsid kõik nõnda olevat, nagu ingel oli kuulutanud. Rõõmuga heitsid nad põlvili ja kummardasid lapsukest. Siis läksid nad ära ja jutustasid kõigile, kes vastu tulid, mis nad öösel olid kuulnud ja näinud. Kõikide südamed said täis rõõmu ja õnne.

IV. Süvendamine. Lapsed, tuletage meele, missugust laulu laulsid inglid? (Au olgu Jumalale kõrges jne.). Keda inglid selle lauluga kiitsid ja austasid? (Jumalat). Mille eest kiitsid nad Jumalat? (Jeesuse sündimise eest). Kes pidi Jeesus olema ingli sõna järele? (Õnnistegija). Sellepärast on Jeesuse sündimine ka meile tähtis. Jeesus tahab ka meid õndsaks, igavesti õnnelikuks teha! Selle eest tahame meiegi Jumalat igal ajal, iseäranis aga jõuluajal kiita. Kuidas võiksime seda teha? (Ilusa lauluga). Laulame siis ka täna mõne laulu!

„Oh lapsed, nüüd tulge ja tõtate siit“.

„Püha öö“ jne.

Ülesanded:

- 1) Joonistage inglite ja karjaste pilt.
- 2) Valmistage pulgakestest sõim.
- 3) Kleepige pildipognast välja lõigates jõululaut, mille võiks jõulupuu alla panna.

---

### 3.

## Kaheteistkümne-aastane Jeesus templis

**Algkooli I klass.**

Valmistaja: X rühm.

Referent: õp. K. Torrop Navilt.

Tunni sihtlause: Jeesus on sõnakuulelik oma Jumalale ja oma vanemaile.

Tunni aeg: Ühenduses Jeesuse lapsepõlve lugudega.

I. Sissejuhatus. Sideme loomine eelmise tunniga Jeesuse lapsepõlve tähtsamate sündmuste meeletuletamisega.

II. Loo jutustamine. Joosep ja Maarja olid usklikud inimesed ja elasid väikeses Naatsareti linnas. Ükskord aastas käisid nad suurel kirikupühal Jeruusalemmas ja palvetasid seal, vägevas ja ilusas pühakojas, mida templiks hüüti.

Lapsukene Jeesus on kaheteistkümne-aastaseks saanud. Jälle läheneb Jeruusalemma kirikupüha. Joosep ja Maarja asuvad teele; seekord võtavad nad Jeesuse enestega kaasa. Rõõmuga läheb Jeesus vanematega ühes. See on esimene sarnane teekond tema elus. Reis vältab mitu päeva. Teie lapsed olete vast kuulnud vanemate käest, kui kaugel on Põlva kirik Navi koolimajast? (25 kilomeetrit). Nii umbes küll. Jeruusalemm aga on Naatsaretist neli korda nii kaugel, kuipalju? (100 kilomeetrit). See on juba hästi kauge tee, mida pealegi jala pidi käidama, kui hobust ei olnud. Teekond viis üle mägede ja läbi orgude. Ilm oli palav ja vaevav. Ainult vähestel paikadel kasvasid ilusad laialehelised puud, millede varjus kosutada võis. Öömaja otsiti mõnes teeäärses külas või üksikus talus. Teelahkmetel kogus alataasa uusi palverändajaid juure, kes samuti Jeruusalemma tõttasid. Nende hulk kasvis viimaks õige suureks, nagu meilgi suurtel kirikupühil. Meeleolu oli kõigil pidulik. Seda ülendas veelgi vaimulik laul. Lauldi kahes salgas. Ühed algasid, teised vastasid, vahel lauldi ka koos. Lauldi Jumala auks, kes taeva ja maa on teinud, kes kõiki juhivad ja kaitsevad. Iseäranis vägevalt kõlas laul, kui Jeruusalemma müürid ja templiharjad paistma hakkasid.

Viimaks jõuti pärrale. Jeesus ei tunnudki väsimust. Ta ruttas otsekohe pühakotta. See oli suurepärane hoone. Seal oli hulk preestreid ja teisi vaimulikke mehi. Loeti ja lauldi mõnusalt. Jeesus võttis sellest kogu hinge ja südamega osa. Vägev laul, pühalik meeleolu, tõsine olek, kõik mõjus sügavasti Jeesusesse. Siin avanes talle midagi uut,

enneaimamatut. Siin ununes ta meelest kodu ja pikk teekond, ununesid isegi isa ja ema. Siin oli Jeesusel nii hea, siin tundis ta enese kodus olevat. Ta ei taha siit enam lahkuda. Tahaks alati templis olla, preestritega kõnelda, neid kuulata, mõista ja kaasa mõtelda nende sügavaid sõnu...

Jumalateenistus jõuab lõpule. Joosep ja Maarja liiguvad ühes rahvaga linnast välja Naatsareti poole tagasi. Nad ei silmanud kohe Jeesust ja arvasid, et ta teiste Naatsareti inimestega juba ette läinud. Nad rühivad järele, aga ometi ei jõua, sest tee on rahvast täis. Emal hakkab süda lapse pärast valutama. „Kus on Jeesus?“ küsib ta tuttavatelt ja sugulastelt. Keegi ei tea. Ka Joosep saab rahuks. Viimaks otsustavad Jeruusalemma tagasi minna. Keegi juhatab neid templisse. Oh rõõmu — seal leiavad nad Jeesuse templis hulga preestrite keskel viibivat. Ta oligi templisse jäänud, kui jumalateenistus lõppis. Kuulas preestrid ja küsis neilt, vastas ka nende küsimustele. Preestrid ei olnud iialgi nii tarka meelt kaheteistkümne-aastase lapse juures näinud ja panid seda väga imeks.

Emastub Jeesuse juure ja ütleb: „Poeg, miks jäid sa meist maha? Mina ja su isa oleme sind mure ja südamevaluga otsinud!“ Jeesus vastab: „Mis see on, et teie mind olete otsinud? Eks teie teadnud, et ma ses pean olema, mis mu Isa päralt on!“ Vanemad ei saanud Jeesuse vastusest küll mitte aru.

Jeesus aga lahkus templist ja läks ühes vanematega koju. Ta jäi neile alati heaks lapseks ja kuulis nende sõna. Ta kasvis tarkuse ja pikkuse poolest ja oli armas Jumalale ja inimestele.

III. Loo kordamine ja harutamine. Õpetaja laseb lastel jutustada, küsimuste varal pilti

täiendada. Õpilased jutustagu oma muljeid kirikuskäimisest. Maarja ja Joosepi kahekõnet eriti meeletuletada.

IV. Süvendamine. a) Õpetaja selgitagu lastele küsimis-kostmismetoodi abil, et Jeesus tunneb Jumalat oma Isana. Pühakoda, kirik, tempel on paigaks, kus ta oma Taevase Isa tahtmist täidab. Jeesus armastab ja austab pühakoda! Siit: Sina pead pühapäeva pühitsema (III käsk)! Kes Jeesust armastab, ei lähe kurjale kohale (kõrtsi jne.). Lugeda Taaveti l. 1, 1—2.

b) Jeesus on ka Joosepile ja Maarjale sõnakuulelik. Vastu panemata ja lahke meelega järgneb ta neile Naatsaretti ja teeb neile rõõmu. Aitab vanemaid koduse töö ja talituste juures. Siit: Sina pead oma isa ja oma ema austama (IV käsk)!

Nii on Jeesus eeskujulik kui Jumala laps ja kui vanemate laps. Kuidas võiksime tema eeskujule järele talitada? (Näiteid).

Kodune ülesanne: Joonistada või värvilisest paberist kleepida kirik.

---

#### 4.

## **Aabrami teekond Kaananisse**

### **Algkooli II klass.**

I. Sissejuhatus. Kujutage endile ette, lapsed, et olete kodus ja loete mõnd raamatut. Korruga hüüab teid teisest toast armsa isa hääl: „Laps, tule

siia minu juure!“ Mis te siis teete? (Täidame isa käsu). Aga mis sel korral teeksite, kui enne kui isa juure jõuate, kottpimedast vahetoast peate läbi minema? (Lapsed kahtlevad...). Lapsed, ka pimedast toast on tarvis läbi sammuda! Miks? (Isa käseb tulla). Isa rõõmusteleb, kui laps kartmata isa käsu täidab ja sõna kuuleb.

Nõnda kutsub meid vahel ka Taevane Isa. Täna jutustan teile, kuidas üks mees kord Jumalale sõna-kuulelik oli ja Jumal teda selle eest õnnistas. Pange tähele:

II. Loo jutustamine. Ammu, ammu elas Mesopotaamia maal mees nimega Teera. Teera oli väga rikas. Tal oli rohkesti põldu, heina- ja karjamaid, palju hobuseid, lehma, lambaid, hulk sulaseid ja teenijaid. Aga Teera ei teadnud Taevaisast mitte midagi ega austanud teda. Ta kummardas väärjumalaid, mis inimestel kivist või puust olid tehtud, ja palvetas nende poole. Niisama tegid ka tema naine, pojad ja tütreid.

Ainult poeg Aabram ei võtnud isa paganausu kommetest osa. Aabram austas ühtainust Jumalat, kes taevas on. See aga tõi Teera majarahva keskele pahandusi. Kogu perekond hakkas Aabramit sellepärast vihkama, et ta nende väärjumalaist lugu ei pidanud. Aabrami südamele oli see väga valus ja raske. Ometigi ei tahtnud ta sugulaste pärast oma usust lahkuda.

Ühel ööl, kui kõik magasid, ütleb Jumala hääl Aabrami südames: „Mine välja omalt maalt, oma sugulaste seltsist ja oma isakojast sinna maale, mis Ma sulle näitan. Ma tahan sinu suureks rahvaks teha. Sinus peavad kõik suguvõsad maa peal õnnistatud saama“.

Järgmisel hommikul tõuseb Aabram vara enne valget üles ja räägib Jumala ilmutusest ka oma

naisele Saarele. Mõlemad on ühel meelel, ütlevad: „Teeme seda, mis Jumal nõuab!“ Veel samal päeval hakkavad nad tundmata teekonnale valmistuma. Vahel tõuseb nende südameis kartus: „Ei tea, kuidas teed leiame? Kas pääseme kõrves metselajate küüsis? Kas meie teel nälja ja janu kätte ei nõrke?“ Aga Aabram usub Jumalat. Ta mõtleb: „Küll Jumal juba Ise teab, kuhu ta meid saadab. Meie asi ei ole muretseda, vaid tahame Jumala vägeva käsu täita“.

Kui kõik on korda seatud, loomad, sulased, majakraam ja teemoon valmis pandud, jätab Aabram oma isakojaga jumalaga ja asub killavoori etteotsa. Tema kõrval liiguvad ühelsel pool Saara ja teiselsel pool Aabrami vennapoeg Lott, kes nendega kaasa tuli. Varsti jääb päriskodu selja taha. Rändajad jõuavad otsatu laia kõrve pinnale, kus silm ümberkaudu muud ei näe kui liiva, liiva ja liiva..., üleval pea kohal aga sügavsinist taevalaotust ja kõrvetavat päikest. Ei puud varjuks ega allikat kosutuseks. Öösiti jääb voor liivalagendiku keskel peatuma. Tehakse tuli üles, süüakse, heidetakse puhkama. Kaugelt aga kostab lõvide õudne möirgamine. Edasirännakul jääb loomatoidu tagavara napiks, ligivõetud joogivesi kahaneb, kaamelite jalad liiguvad palaval liival väsinult. Meeste otsaesised nõretavad higist. Tolm katab nende näod halli korruga. Mõnelegi kaaslasel kipub juba kärsitus kallale, meeletuheitmine tahab vägisi võimust võtta. Kuid Aabram on alati ühesuguselt rõõmus, julge ja mureta. Ta ütleb argadele: „Olge vahvad, iialgi ei jäta Jumal meid maha. Jumal kutsus meid teele, Jumal viib meid ka sihile!“

Korruga — ühel hommikusel tunnil — vehkleb kätega voorijuht, kes teiste eel kõrge mäe harjale jõudnud, järeletulijate poole ja teeb elavaid liigutusi. Varsti näevad kõik teiselsel pool mäge laia madalikku.

Ja missugust! Haljad heinamaad, kuldsed viljapõlud, hõbedased jõed ja järved, sinirohelist metsad ja kaugemal silmapiiril linnakesed tornide ja majadega! Rõõmu pärast nuttes langevad reisijad üksteise kaela, kiidavad ja tänavad Jumalat. Ununenud on kõik teekonna vaev ja ahastus.

Varsti jõuab õnnelik voor ilusasse Seekemi tammikusse. Seal kostab teist korda Aabramile Jumala hääl ja ütleb: „Sinu lastele ja lastelastele tahan Ma selle maa anda“. Aabram aga kannab kive kokku, ehitab neist Jumala auks kõrge paiga ja tänab seal Jumalat. Siis võetakse telgid lahti ja seatakse üles. Aabram asub oma naise Saaraga, Lotiga ja kogu oma kaasatoodud rahvaga sinna elama ja tema käsi käib õnnelikult ja hästi.

III. Loo kordamine ja harutamine. Õpetaja jutustagu lugu veel kord või lasku mõnel ärksamal õpilasel korrata.

Harutamine. Mis sundis Aabrami kodupaigast lahkuma ja oma maalt välja rändama? (Jumala käsk). Kuidas see meie südamele oleks, kui meil kästaks lahkuda isamajast, kus sündisime, kasvasime, mängisime ja rõõmustasime? (Raske). Kuidas oleks Aabram koguni teistviisi teha võinud, kui Jumal käskis kodukohast lahkuda? (Oleks võinud paigale jääda). Missugune aga oli Aabram Jumala vastu, kui ta ometi Jumala käsu täitis? (Sõnakuulelik). Mida pidi Aabram kõrves läbi tegema, enne kui kohale jõuti? (Raskusi, puudust, kartust). Miks Aabram meelt ei heitnud ja teelt tagasi ei pöördunud? (Ta uskus Jumalat, usaldas). Missuguse palga sai Aabrami sõnakuulmine ja kindel usk Jumalasse? (Jumal viis tema tõotatud maale ja õnnistas teda seal rohkesti).

Vaadake, missugune kasu on sõnakuulmisest. Meie tahame oma armsate vanemate sõna kuulda.

Aga meie tahame ka armsa Taevaisa käsku tähele panna, kui ta meiega kõneleb. Mille läbi kõneleb Jumal meiega? (Südametunnistuse läbi). Ja kui meie tema sõna järele teeme, aga sealjuures raskusi ja kurvastusi kandma peame, mida tohime siiski alati kindla meelega teada? (Et Jumal meid vägevasti aidata, päästa, õnnistada võib).

(Punschel nr. 117, laulur. nr. 517).

Nii sündku minu asi,  
Nii käigu minu käsi,  
Kui Jumal Ise teeb!  
Kui Tema muret kannab  
Ja Ise nõu mull' annab,  
Küll siis kõik hästi korda läeb.

(Luuletanud Paul Fleming aastal 1633 enne oma reisu Saksamaalt Venemaale).

---

5.

## Jaakob ja Eesav I

### Algkooli II klass.

Valmistaja: II rühm.

Referent: õp. Joh. Järvpõld Tilsist.

Tunni aine: Jaakobi ja Eesavi lapsepõlv ja esimese õiguse ärapätmine.

I. Sissejuhatus. Harutada koolilaste vahel tekkinud juhtumust, mil keegi teist oli petnud.

II. Loo jutustamine. Iisakil ja Rebekal oli kaks poega. Ühe nimi oli Eesav, teise nimi Jaakob. Kui nad veel väikesed olid, hoidis ja armastas

ema mõlemaid ühevõrra. Suuremaks kasvanud, armastas kumbki poisike isesuguseid mänguasju. Ka ei mänginud nad iialgi üheskoos. Jaakob istus omaette toa ligidal ja ehtas liivast maju, paigutades neisse kivikesi ja muid asjakesi. Kivid pidid loomi tähendama. Majakeste kõrvale tõmbas ta ribasid liiva sisse. Need ribad tähendasid põldusid, iga riba eri põld. Eesav aga jooksis kärsitult elavate, läikivate silmadega mööda õue, nagu otsiks midagi. Juhtus vahel, et ta õueväravast väljagi jooksis, metsa läks, lindusid nende lennul jälgis, metsloomakesi kisaga taga ajas.

Varsti hakkas Jaakob emale majapidamise juures abiks olema. Ta viibis heameelega loomade juures, söötis ja ravitses neid, käis põldudel vilja vaatamas ja tundis nende heast kasvust südames rõõmu. Ema hakkas Jaakobit sellepärast iseäranis armastama, rohkemgi armastama kui Eesavit. Mis tegi Eesav? Eesav ei pidanud põllu- ja karjapidamisest suuremat lugu. Kui aga sai, kadus metsa. Et ta aga vanem poeg oli, siis pidi ta kord isa päranduse peremeheks saama. Isa ise soovis seda väga ja võttis vahel Eesavi enesega põllule kaasa, näitas ja seletas temale põllupidamist ja viljaharimist. Eesav aga ei tundnud sellest huvi. Ta mõtted viibisid rohkem seal, kus mühasid puud, lendasid linnud, uitasid metsloomad. Isa nägi küll ja oli kurb, et Eesav põllutööst ei hoolinud ja alati jahil käis. Ometi ei hakanud ta pojale seda keelma, sest ta armastas metslinnu liha, mida Eesav jahilt tulles kaasa tõi ja väga maitvalt toiduks valmistas.

Jaakob oleks heameelega kogu majapidamise ja põlluharimise oma juhatuse alla võtnud ja selle tõstmiseks vaeva näinud. Kuid ikka ja ikka pidi ta mõtlema: „See on kõik venna oma, tema on ju vanem poeg ja isa annab talu temale. Teine lugu,

kui talu minu oma oleks... Saaksin mina Eesavi pärimiseõiguse kuidagi enesele!“

III. Loo kordamine küsimuste ja kostuste varal.

IV. Jutustamise järg. Kord viibis Eesav jahil kauem kui harilikult. Juba enne koitu oli ta välja läinud. Ja kui päike ju keskpäevast seisis, ei olnud ta veel tagasi tulnud.

Jaakob aga tuli põllult koju ja pani lõunaks läätseleeme keema. (Seletada läätsedest). Kui leem valmis sai ja Jaakob parajasti sööma asus, tuli ka Eesav koju. Ta oli väsinud, näljane, saagita jäänud ja pahas meeolus. Hooletult võttis ta jahikoti õlalt ja riputas varna. Läätsleeme armas lõhn ärritas Eesavi isegi juba suurt söögiisu. „Süüa tahaksin,“ sõnas ta. Jaakob vaigib, nagu ei kuuleks ta. „Anna mulle ka süüa!“ ütleb Eesav. Jaakob viivitab vastusega ja mõtleb endamisi: „Mina teen tööd, kasulikku tööd, aga sina käid ilma kasuta mööda metsi ümber. Mina aga tehku sinule veel toitki valmis.“ Ta ütleb kuuldavalt: „Ma tegin leeme endale.“ — „Anna mulle osagi, nälg vaevab,“ ütleb Eesav. Järsku sähvab kurikaval mõte Jaakobi peast läbi. Ta ütleb: „Mis sa minule annad, kui ma sulle kõik jätan?“ Eesav, kes viivituse jooksul veel näljasemaks muutub, kostab: „Küsi, mis tahad, võta või kõik!“ Jaakob vastab: „Müü mulle oma esimese sündimise õigus!“ Eesav ei mõtlegi enam järele, vaid sõnab: „Mis mul sellest õigusest enam on! Surm tuleb mulle ikka, olgu mul õigust või mitte. Võta siis peale, aga anna mulle süüa!“ Jaakob lausub: „Ei, oota, sa võid oma lubamuse teinekord tagasi võtta. Et sa seda mitte ei teeks, siis tõota mulle vandega, et sa oma esimese sündimise õiguse minule jätad.“ Eesav tõotas vandega ja sai leeme, mida haruldase isuga sööma hakkas. Kui kõht täis

ja väsimus mööda, ununes antud vanne ta meelest. Elu läks oma harilikku rada edasi.

V. Loo kordamine ja harutamine küsimuste varal.

VI. Süvendamisel alla kriipsutada Eesavi hoolimatust ja kergemeelsust, millest tingitud Jaakobi kavaluse-tarvitamine. Ole vennalik! Ära peta!

---

6.

## Jaakob ja Eesav II

**Algkooli II klass.**

Valmistaja: II rühm.

Referent: õp. Joh. Järvpõld Tilsist.

Tunni aine: Jaakob saab kavalusega Eesavi õnnistuse enesele.

I. Sissejuhatus. Side eelmise tunniga.

II. Loo jutustamine. Vana Iisak jäi päevpäevalt nõrgemaks. Juba oli ta vanaduse tõttu oma nägemise kaotanud. Surmaaimused liiguvad südames. Ta tahab seepärast pühalikult oma peremehe õigused Eesavile üle anda ja teda õnnistada.

Iisak kutsub Eesavi enese juure ja ütleb: „Ma olen vanaks jäänud ja võin peagi ilmast lahkuda. Tee siis mulle meelt mööda ja valmista metslindu

mulle söögiks. Siis tahan sinule oma õigused kätte anda ja sind õnnistada.“

Seda kõnet kuulis poegade ema, kes Eesaviga ühes tuppa oli tulnud. Niipea kui Eesav oli metsa läinud, rääkis ema Jaakobile, mis oli sündinud. Jaakob, kes Eesavi õiguse juba varemalt oli omandanud, sai aru, et see veel sugugi nii kindel ei ole. Annab Iisak oma õnnistuse Eesavile, siis võib Eesav ikkagi peremeheks tõusta. Mis nüüd teha? Ema annab Jaakobile nõu isa õnnistuse kavaluse abil omandada. Jaakob räägib emaga kõik läbi, jookseb siis karja juure ja tapab kaks sikutalle. Ema ja poeg valmistavad maitsva toidu. Siis paneb Jaakob oma venna ülikonna selga, võtab toidu ja läeb isa juure. Isa kuuleb, et keegi tuleb, ja küsib: „Kes seal on?“ — „Sinu poeg Eesav“, valetab Jaakob. „Tõuse üles ja söö metslinnu liha, mis ma sulle valmistanud, isa!“ Iisak imestab, kuidas Eesav metslinnu nii ruttu kätte saanud. Pealegi kuuldu talle sisseastunud poja hääle Jaakobi oma olevat. Jaakob rahustab: „Jumal saatis mulle saagi nii ruttu“ ja astub isa ligidale. Isa tunneb Eesavi riiete lõhna, kahtlus kaob ta hingest. Ta sööb. Siis kutsub poja, keda ta Eesaviks peab, enese juure. Jaakob heidab isa ette põlvili. Isa tõstab oma käed ta üle ja õnnistab teda sõnadega: „Jumal andku sulle taeva kastest ja maa rammust palju vilja. Palju rahvast peab su ette kummardama. Ole oma vendade isand. Õnnistatud olgu, kes sind õnnistab!“ Ja suudleb poega.

Jaakob lahkub isa juurest. Varsti tuleb Eesav koju. Ta valmistab kiirelt maitsva roa ja viib isale. Iisak küsib sissetulijalt: „Kes sa oled?“ — „Ma olen su poeg Eesav ja toon sulle metslinnu roa, nagu sa soovisid.“ Isa hakkab ärevuse pärast kogu kehast värisema. Ta saab aru, et teda on petetud. „Kes oli siis see, kes mulle juba metslindu süüa andis ja

minult õnnistuse sai? Ta jääb õnnistatuks.“ Nüüd saab ka Eesav aru, et keegi kavalusega tema õnnistuse isalt on välja petnud. Valus kahjutunne valdab ta hinge. Ta hakkab nutma ja kisendama, palub: „Isa, õnnista ka mind! Kas sul minu tarvis enam ühtki õnnistust ei ole?“ Isa on nõuta, ütleb: „Sinu vend on küll kavalusega õnnistuse endale saanud, aga muuta seda ma enam ei saa. Ma olen tema vennad temale sulasteks lubanud. Mis pean ma sulle enam andma?“ Eesav palub: „Isa, õnnista ka mind!“ Ja isa õnnistab. Ta ütleb: „Vaata, su eluase peab rammus maa olema ja ülevalt taeva kastest peab ta märga saama. Oma mõõgast pead sa elama ja oma venda teenima. Ja kui sa vägevamaks saad, siis ajad sa tema võimu eneselt.“

Raske südamega lahkub Eesav isa juurest. Ta on hirmus õnnetu. Oma venda, kes temalt kõik oli välja petnud, esimese sündimise õiguse ja isa õnnistuse, ei või Eesav enam silma otsas sallida. Valu ja vihatuli leegitseb Eesavis, kui ta Jaakobi peale mõtleb. Isegi jahilkäik ei huvita enam. „Need majad, need põllud, need loomad ja see vara, kõik pidi minule saama, aga Jaakob võttis kõik, võttis kavalusega, pettis ülekohtuselt isa ja mind.“ Nii mõtles Eesav alatasa. „Aga ma pean oma õiguse tagasi saama. Kui Jaakobit enam elus ei oleks, siis olekski kõik jälle korras.“ Ja Eesavis tärkas mõte Jaakob tapmisega kõrvaldada... Ta ütles vahel teiste inimeste kuuldeski: „Küll isa leinamispäevad tulevad pea. Jaakob ei pea oma võidu vilja maitsma.“ Need ähvardused tulid ema kõrvu. Ema hoiatas Jaakobit: „Põgene Haarani maale mu venna Laabani juure ja ole mõni aasta seal, kuni venna viha mööda läeb.“ Jaakob sai aru, et kohale jääda tõesti hädaohtlik on, sest venna viha oli ääretu. Ta seadis enda reisivalmis, jättis vanematega jumalaga ja lahkus isamajast. Eesav aga kan-

dis hirmsat viha oma südames. Viha, mis leegitses võimsalt ja ei tahtnud enam iialgi leppida.

III. Loo kordamine ja harutamine küsimuste ja kostuste varal.

IV. Süvendamises alla kriipsutada Jaakobi lubamata teguviisi isa ja venna vastu ja Eesavi vihakannet.

Jeesus ütles oma äraandjale Juudasele südamlilikult: „Sõber!“ Ka Eesav ei tohiks viha kanda. Inimene peab andeks andma ja leppima! Ka oma vihamehi peab ta armastama! Jeesuse kõrge eeskuju!

Jaakobi juures: Ära himusta teise oma! Petis ei saa ülekohtuse vara peale julge olla (Jaakob petab teist korda). Austa oma vanemaid!

Õppida: Matt. 5, 44.

---

7.

## **Jeesus vaigistab tormi**

**Algkooli II klass.**

Valmistaja: IX rühm.

Referent: õp. R. Taba Koorastelt.

Tunni sihtlause: Jumal aitab hädas.

Tunni aeg: Pärast suuremat tormi või sõnumit ajalehes.

I. Sissejuhatus. Kes teist, lapsed, on järve näinud? (Üks või teine). Missugune on järve pind

vaikse ilmaga? (Tasane, vaikne). Missuguseks muutub järve pind kange tuule ajal? (Rahutuks, lainetavaks).

Millega sõidetakse järvel? (Laevaga, paadiga). Kes teist on järvel sõitnud vaikse ilmaga? kes tuulise ilmaga? Kuidas meeldib paadisõit vaikse ilmaga? (Hästi). Kuidas on paadisõit tormise ilmaga? (Kardetav, hädaohtlik). Mida võib tormi ajal järvel olles karta? (Überminekut, uppumist). Kuidas võib õnnetuse korral pääseda? (Sõutakse või ujutakse randa, tullakse järvele appi). Missugune kurb õnnetus on sagedasti juhtunud, kui kustki abi ei ilmu? (Inimesed on uppunud).

Nüüd jutustan ma teile, kuidas Jumal kord inimesi merel imelikult aitas:

II. Loo jutustamine. Jeesus oli kord Keneetsareti järve ääres. Tema ümber kogus palju rahvast. Et teda paremini kuulda oleks, astus Jeesus kaldal-olevasse kalamehe paati ja kõneles sealt, rahvas aga seisis kallakul kaldal ja kuulas tema kõnet. Jeesus õpetas kogu päeva, ilma et kuulajad oleksid tüdinenud, sest tema sõnad olid neile väga armsad ja meeldivad. Viimaks laskis ta rahval minna, ise aga istus jüngritega paati ja ütles: „Sõidame ida poole üle järve!“ Kohe algas sõit. Osa rahvast sõudis teiste paatidega kaasa. Ilm oli vaikne ja ilus, järve pind tasane kui peegel. Jüngrid sõudsid kordamisi mõladega ja ajasid omavahel tasakesi juttu. Jeesus aga heitis paadi päras olevate kalavõrkude peale pikali. Ta oli päevatööst väsinud ja uinus varsti magama.

Keneetsareti järv, millel kõrged mägised kaldad, on umbes 20 kilomeetrit pikk ja 10 kilomeetrit lai; peaaegu niisama suur kui meie Võrtsjärv.

Juba on jüngrite lootsik järve keskele jõudnud. Äkitselt kostab tasane kohin. Veepinnal nagu vilistaks. Mägedes on tuul puhkenud. Nüüd käändub ta järvele ja paneb vee lainetama. Ilm läheb rahuks. Taevas kattub tumedate pilvedega. Tuul muutub tormiks. Vihased vahuharjad ähvardavad sõiduriista ümber paisata. Lained tõusevad ikka kõrgemale, tungivad üle paadi äärte ja teevad sõudjad üleni märjaks. Jüngrid on oma kalapaatidega juba mõnestki tormist läbi sõudnud, kuid praegune maru on nii hirmus, et nemadki kartma löövad. Surmahastuses vaigib nende jutt, nõuta vaatavad nad eneste ümber. Viimaks tuleb neile Jeesus meele. Nad astuvad paadi pärasse tema juure ja hüüavad: „Issand, aita meid, meie läheme hukka!“

Jeesus oli kogu tormi aja rahulikult maganud. Nüüd ärkab ta unest. Ta tõuseb üles ja seisatab kesk paati. Tema rahulised silmad viibivad jüngrite hirmunud nägudel. Ta ütleb neile: „Mispärast olete teie arad, teie nõrgausulised?“ Siis sirutab ta julgelt oma käe mässava maru poole ja sõnab kindlal häälel: „Ole vait ja vaga!“

Mis teie arvate, lapsed, mis nüüd sündis? Mõtelge: õudne raksumine ja kõrvulukustav mürtsumine vaigib, järvepind saab taltsaks ja tasaseks. Taevas läheb jälle selgeks, päike paistab endiselt.

Täis imestust ja pühalikku aukartust vaatavad jüngrid Jeesuse peale. Sarnast abi ei oleks nad enam iialgi oodanud. Saladuslik kartus valdab kõiki, kes teistes paatides kaasa sõidavad. Üks sosistab teisele: „Kes tema on, et ka tuul ja meri tema sõna kuulevad?“ Tänuliku meelega sõuavad nad edasi ja jõuavad õnnelikult üle järve.

III. Loo kordamine ja harutamine. Õpetaja võib:

a) samal kombel jutustada,

b) evangeeliumist loo ette lugeda või

c) õpilastel loo jutustada lasta, küsimuste varal tähtsamaid üksikjooni meele tuletades.

IV. S ü v e n d a m i n e. Kes on selles loos teie meelest kõige tähtsam? (Jeesus). Mis tegi Jeesus paadis, kui torm järvel möllas? (Magas). Missugune oli Jeesuse meel, kui ta niisuguse hädaohu ajal võis magada? (Mureta). Mis paistis ta silmist, kui ta üles tõusis ja jüngerite peale vaatas? (Rahu). Missugune oli Jeesuse meel, kui ta tormi vaigistas? (Julge, kindel). Mureta, rahulik ja julge on Jeesus kõige hirmsamaski tormis.

Kord olid jälle reisijad laevaga merel. Torm oli vali, laev ähvardas põhja minna. Inimesed olid hirmul, ainult laeva kapteni tütrekene oli julge ja rõõmus. Ta ütles: „Mina ei karda, sest minu isa on kapten ja tunneb merd.“

Keda usaldas see laps? (Oma isa). Lapse isa oli kapten, kes ometi surelik inimene. Aga kes oli Jeesuse isa? (Jumal). Mida tundis Jeesus oma jumaliku isa vastu? (Usaldust). Jeesus teadis: minu Isa on kogu maailma ja kogu looduse isand! Ilma minu Taevase Isa tahtmiseta ei pea mitte ükski juuksekarv minu peast langema! Ka tuul ja meri on Kõigekõrgema käsualused! Missuguseks tegi see kindel usaldus Jeesuse hinge? (Julgeks ja rahuliseks).

Missugust meelt nõudis Jeesus ka oma jüngeritelt? (Julgust, usaldust). Kuidas ta neile ütles? (Mispärast olete teie arad, teie nõrgausulised!) Keda pidid jüngrid usaldama? (Taevast Isa). Ka meile, lapsed, on seda Jeesuse meelt, Jeesuse rahu ja julgust tarvis! Mida on meile tarvis, kui hädas oleme? (Abi). Kelle juure läeme esimest abi otsima? (Isa, ema, inimeste juure). Keda tuleb meil paluda, kui inimestelt abi ei saa? (Jumalat). Mida peame selle

juures mõtlema, kui Jumalalt abi palume? (Uskuma, et Jumal võib aidata). Missuguses hädas võib Jumal meid aidata? (Igas hädas). Kuidas peame siiski püüdma olla, kui häda ajal Jumala abi poole pöördume? (Rahulikud ja julged). Missugust meelt ootab meilt Jumal tema vastu, kui hädast pääsime? (Tänulikku meelt).

Pühas Kirjas ütleb Jumal: „Hüüa mind appi ahastuse päeval, siis tahan ma sind sest välja kiskuda ja sina pead mind austama.“ (Taav. I. 50, 15).

See sõna tõendab seda, mida enne tähele panime. Tahame selle mälestuseks pähe õppida!

(Õpetaja näidaku lastele lainetava mere pilti).

Lõpuks lastega laulda:

(Uus laulur. Nr. 508, 1, 7. Punschel 239).

Mis vaevab sinu südant,  
Mis iial nõuad ka?  
Sell', kes on meie Issand,  
Kõik hooleks anna sa!  
Kes tuuli, pilvi, taevast,  
Kõik hästi valitseb,  
Küll see sind päästab vaevast  
Ja su eest muretseb.

Kõik võid sa, Issand, teha,  
Sest sul on rohke nõu.  
Su töö on hästi näha,  
Su viis on selge au.  
Kes suudab vastu panna,  
Kui oma lastele  
Kõik abi tahad anda  
Siin hädas rohkesti!

---

## 8.

# Taavet ja Koljat

## Algkooli III klass.

Valmistaja: I rühm.

Referent: õp. A. Eerik Navikelt, Petserimaalt.

I. Sissejuhatus. Sideme loomine eelmise tunniga. Iisraeli rahva vaenlaste, eriti vilistlaste meeletuletamine.

II. Loo jutustamine. Seesama kange vilisti rahva sõjavägi tuli jälle kord iisraeli rahvast võitma.

Saul, iisraeli rahva kuningas, kogub iisraeli mehed kokku ja seab nad võitlusele valmis. Ühe mäe otsas seisab vilisti vägi, teisel mäel Saul oma mees-tega. Mõlemi vahel on org. Kui hommik jõuab, tuleb vilistlaste keskelt mees välja, kelle nimi on Koljat. Ta on hiigla kasvuga, kuus küünart ja üks vaks pikk. (Klassitoa seinal Koljati pikkust näidata!) Tal on vaskkübar peas, raudne soomuskate seljas ja piik käes, mille vars nii jäme kui kangavõllas. Koljat on kuulus ja uhke oma pika kasvu ja tugeva rammu peale. Ta hüüab iisraeli meeste poole: „Valige eneste keskelt mees, kes minuga võitlusesse astuks. Kui tema minu maha lööb, siis saagu kõik vilistlased Iisraeli sulasteks. Aga kui mina tema võidan, siis peate meid orjama!“ Nii käis ta sagedasti Iisraelit laimamas. Kõik iisraeli mehed kartsid, ükski ei julenud Koljatiga rind rinna vastu minna.

Sel ajal saatis keegi iisraeli mees, nimega Iisai, oma noorema poja Taaveti sõjaliinil olevaile vendadele toitu viima. Taavet oli vendadest kõige noorem ja hoidis isa juures lambaid. Ta oli terane ja julge noormees. Kui ta laagrisse jõudis ja eemalt Koljati käratsemist kuulis, ütles ta kuningale: „Mina tahan selle vilisti mehega võitlema minna!“ Saul naeratab kurvalt ja vastab: „Sina küll ei võitle, oled veel noor, aga Koljat on juba eluaegne vägimees.“ Taavet ütleb: „Ma olin oma isa juures karjaseks. Kord lõin lõvi maha, teinekord tapsin karu. Küll Jehoova, kes minu metsloomade käest päästis, ka selle vilisti mehe käest päästab!“ Saul vastab: „Olgu siis, mine! Jehoova olgu sinuga!“

Saul paneb Taavetile oma raudriided selga ja mõõga vööle. Taavet aga ei ole nendega harjunud,

paneb nad jälle maha ja läeb oma karjapoisi-riietuses. Sõjariistadeks on tal ainult ling ja viis sile-dat kivi karjapaunas.

Kui Koljat lähenevat karjapoissi märkab, hakkab ta valju häälega naerma ja ütleb: „Olen ma siis mõni koer, et sa kepiga ilmud? Tule, ma viskan su liha lindudele ja loomadele!“ Taavet astub Koljati vastu ja vastab: „Sina tuled mu vastu mõõga, piigi ja odaga. Aga mina tulen su juure vägede Jehoova nimel, keda sina oled laimanud. Täna peab kõik maailm teadma, et Iisraelil Jumal on!“ Nende sõnadega võtab Taavet paunast kivi ja viskab selle linguga vilisti mehe otsaette. Koljat langeb uimaselt maha. Taavet aga kargab ligi, tõmbab maaslamaja mõõga välja ja surmab Koljati.

Vilistlased põgenevad, Iisrael saab võidumeheks.

III. Loo kordamine laste poolt jutustamisega. Küsimuste varal täiendatakse üksikuid jooni.

IV. Süvendamine. Küsimuste varal lastele selgitada:

a) Taaveti kõikumata usk Jumala abi sisse toob talle võidu. Usk teeb nõrga tugevaks. Jumala abi kinnitas omakord iisraeli rahva usku ja usaldust.

b) Iga hing, ka noor ja tähtsuseta, olgu valmis välja astuma oma rahva ja isamaa eest. Julgus on pool võitu.

Võrdlus: Eesti vabadusvõitlus.

Kohane laul vabal valikul.

## Variseer ja tõlner

### Algkooli III klass.

Valmistaja: VI rühm.

Referent: õp. J. Nemvalts Kiomalt.

I. Sissejuhatus. Lapsed, missugusteks peate neid inimesi, kes rahva ees lugupeetud ja mingit kurja ei tee? (Headeks, õigeteks). Ja missugused on teie meelest need, kellede kohta rahvas mingit head ei kõnele ja keda inimesed sagedasti vihkavad? (Kurjad, ülekohtused). Ometigi võite oma arvamisega eksida. Inimesed näevad ainult seda, mis silma ees, Jumal aga paneb südant tähele. Kuulge, mis Jeesus ise selle kohta jutustas:

II. Loo jutustamine. Kaks inimest läks pühakotta palvetama.

Üks oli variseeride liigist. Variseerideks nimetati juutide keskel neid mehi, kes alatasa Püha Kirja uurisid ja seda rahvale seletasid. Nad austasid kangesti Moosese seadust, täitsid kõige piinlikuma hoolega väliseid kombeid, paastusid ja pidasid hingamisepäeva, aitasid ka vaeseid ja annetasid templi heaks. Variseeridest pidas rahvas palju lugu, seda teadsid ka variseerid ise.

Teine inimene on tõlnerite liigist. Tõlneriteks nimetati Rooma riigi maksuametnikke, kes juutidelt pearahasid sisse nõudsid. Peale seadusliku maksusumma võisid nad rahvalt eneste ülespidamiseks teatud lisamaksu võtta, mis sagedasti ülekohtune ja

kõrge oli. Paljud tõlnerid said oma ahnuse ja hoolimatuse tõttu kaunis rikkaks. Rahvas aga vihkas ja põlgas neid mehi kõigest südamest.

Variseer läheneb tähtsa näoga palvepaigale ja sõnab: „Oh Jumal, mina tänan Sind, et mina ei ole niisugune kui muud inimesed, riisujad, ülekohtused, abielurikkujad, ega niisugune kui see tõlner seal. Mina paastun 2 korda nädalas ja annan kogu oma varandusest kümnist.“

Tõlner aga seisab eemal läve kõrval. Ta ei julge oma silmigi taeva poole tõsta. Ta lööb ainult endale vastu rindu ja õhkab: „Oh Jumal, ole mulle patusele armuline!“ Tõlner aga läks oma koju, paremini õigeks mõistetud kui variseer. Sest igaüks, kes ennast ise ülendab, seda alandatakse; kes aga ennast ise alandab, seda ülendatakse.

Nii kõneles Jeesus.

III. Loo kordamine ja harutamine. Lapsed jutustavad, õpetaja aitab küsimuste varal kaasa.

(Õpetaja näitab variseeri ja tõlneri pilti). Vaadake terasemalt seda variseeri, tema seisakut, käeliigutust, silmi! Missugune tundmus näib teda täitvat? (Enesest-lugupidamine, uhkus). Variseer hakkab palvetama. Aga mida ta enesele Jumala käest palub? (Mitte midagi). Millest ta peaasjalikult kõneleb? (Oma tegudest). Missugusel viisil ta enesest ja oma tegudest kõneleb? (Kiitvalt). Ta arvab, et tema elu ja süda kõigiti korras on, ei tunne enesel puudusi olevat ja kõneleb Jumalaga kui omasugusega. Aga kuidas vaatab Jumal meie uhkuse ja enesekiituse peale? (Jumal vihkab seda). Missugust meelt ootab Jumal palvetajalt? (Alandlikku meelt). Sellepärast: et variseeril see meel täiesti puudus, läks ta temp-

list niisamasuguse tühja südamega tagasi, kui sinna oli tulnud.

Ka tõlner palvetab. Mis võis tõlnerit iseäranis Jumala poole palvetama sundida? (Kahetsus, süütunne). Mis tulid talle templi teel meele? (Tema patud, ülekohtused teod). Millest näete tõlneri süütunnet? (Ta seisatab templi lävel, lööb vastu rindu). Missuguse meelega asub ta palvele? (Alandliku meelega). Tema palve sõnad? ( — ). Kuidas pidi küll Jumal tõlneri alandlikule palvele vaatama? (Armulikult). Missuguse tundmusega läks armuleidnud tõlner templist koju? (Rõõmsa tundmusega). Missugune oli ta nüüd Jumala silmis? (Õigeks-mõistetud).

IV. Süvendamine. Lapsed, see lugu tunnistab, et Jumala ees väline vagadus üksi veel midagi väärt ei ole. Jumal paneb tähele, missugune meel meie südames valitseb: kas kõrkus või madalus, uhkus või alandus. Kuidas talitab Jumal sellega, kes iseennast ülendab? (Alandab teda). Ja kuidas alandlikuga? (Ülendab teda). Mis peame selleks tegema, et Jumal meid ülendaks? (Oma süüd ja eksitust kahetsema, patu vastu võitlema, patu üle võidu saama). Kui ma oma süüd ja pattu südamest kahetsen, kuidas siis ülendab Jumal mind? (Annab andeks, kingib rahu ja rõõmu).

Jäägu meile siis alati tähtsaks need sõnad: Oh Jumal, ole mulle patusele armuline!

L a u l d a: „Su poole, Issand, südamest,“ 1. salm.

## Idamaa targad

### Algkooli IV klass.

Valmistaja: III rühm.

Ettekandja: õp. A. Karro Viitinast.

Tunni sihtlause: Lunastaja ei ilmunud ainult Juuda rahvale, vaid ka paganaile, s. o. kõigile rahvastele.

Tunni eesmärk: Sundida lapsi oma elu Issandale pühendama, ohverdades Temale lapselikku südant palvetamise, sõnakuulmise, usinuse, hea ülespidamise j. m. läbi.

Tunni aeg: Enne jõulu, varsti pärast Jeesuse sündimiseloo ja jõulupuu tähenduse käsitamist.

I. Sissejuhatus. Armsad lapsed! Kui teeme jõulupuu, kust saame kuuse? (Metsast). Aga kui mets kaugel? (Ometi toome). Aga kui tuiskab lund ja tormab? (Ikkagi läeme). Aga kui ilm on sulal ja tee väga märg? (Siiski toome kuuse koju). Jah, lapsed, me läeme metsa, sammudes läbi sügava lume, ja otsime kõige ilusama, tiheda ja tumerohelise kuuse üles. Kui seda otsima läeme, siis ei küsi meie ilmast, kas tuiskab või tormab, sajab laia lund või näpistab meid käreدام külüm. Ei hooli me ka sellest, kas leotame jalad või tihnikus rebime riided. Me otsime niikaua, kuni kõige ilusama kuuse leiame. Siis kanname ta koju ja püstitame koolitoas. Mis siis edasi teeme? (Hakkame kuusekest ehtima). Jah! Ehime ta kõige kaunima iluga, mis iial saadaval. Kuuse tippu aga kinnitame papist-valmistatud suure hõbedase tähe. Mispärast tähe

sinna seame, selle seletuseks jutustan teile nüüd järgmise loo:

II. Loo jutustamine. Samal ajal, kui Jeesus sündis Petlemas, elas idamaal kolm tarka, kes oma yaimu poolest kuningas Saalomonile sarnanesid. Küll puudus neil tõelise Jumala tundmine, sest nad olid paganad. Ometi ei ajanud nad rikkust, kuulsust ega vägevust taga, vaid nõudsid tarkust. Nad uurisid taevalaotust, suure Jumala imelist tööd, neid lugematuid tähti, mis kõrgel säramas nagu jõulupuu-küünlad. Targad panid tähele, et kord kustuvad ühed tähed, kord langevad teised, kord ilmuvad kolmandad taevavõlvile hiilgama. Nad mõtlesid: „Küllap igakord, kui keegi inimene sureb, langeb ja kustub mõni täht. Ja kui keegi sünnib, tõuseb ka taeval uus täheke.“ Nii said nad tähtede ilmaga õige hästi tuttavaks.

Ühel ööl märkavad nad korraga, et taevavõlvile on mingisugune uus tundmatu täht, suur ja hele, kerkinud. Targad jõuavad otsusele: „See ongi Juuda rahva kuninga täht! Nüüd siis peab kuningas sündinud olema rahvale, kes nii palju võõrsil ja orjaikke all kannatanud. Rahvale, kes Paabeli vangipõlve viletsusis oma Jumalale ja Tema töotusele Lunastajast ustavaks jäi.“ Sügav aukartus asus nende südameisse. Nad ütlesid: „Selle kuninga kõrval, kelle sünnimisest täht meile teatab, oleme meie küll väetimid ja põrm. Tarvis oleks juba nüüd talle alandlik olla ja tema pailapseks saada. Siis on meil tulevikus tema aupaistest rõõmu ja osa. Läeme ja teeme talle meelega!“

Targad seadsid endid reisivalmis. Kaamelite turjadele laaditi teemoona, peale selle võttis igaüks uue kuninga tarvis kauneid kingitusi kaasa. Ei kohutanud neid mure, kuidas kuningat leida; ei

hirmutanud kõrveteekonna pikkus ega vaev. Nagu meiegi ei kohku lumetuisu ega paksu metsa pärast, kui jõulukuuske otsime, nii läksid ka targad julgusega teele. Ja vaata imet: täht, mida nad idamaal näinud, paistis ikka nende eel ja oleks neile Juudamaa sihis nagu teed juhatanud.

(Õpetaja näitab lastele tarkade rändamise pilti.)

Nõnda rännates jõudsid nad viimaks õnnelikult Jeruusalemma ja küsisid vastutulejailt: „Kus on see sündinud juuda rahva kuningas?“

Edasi loeb õpetaja Matteuse ev. 2, 2—12 ette.

III. Loo kordamine ja harutamine. Et veenduda, kuivõrd lapsed ettekantud loo omandanud, ja et lugu laste mälus jäädvustada, laseb õpetaja lastel selle jutustada.

IV. Süvendamine. a) Kes juhatab tähe kaudu idamaa targad Jeesust kummardama? (Jumal). Kelle tahtmine oli, et need paganausulised targad Kristuse tundmisele tuleksid? (Jumala tahtmine). Ükspäinis kelle tarvis ei olnud Jeesus mitte sündinud? (Juuda rahva tarvis). Jeesus on niihästi juuda rahvale kui paganailmale, see tähendab kogu maailma inimestele tulnud. Seda ütles ka Jeesus ise väga selgete sõnadega enne oma taevaminemist. Loen teile need sõnad ette: „Minge ja tehke jüngeriks kõik rahvad,“ Matt. 28, 9. Sedasama, et Jeesus ei tee rahvaste ega inimeste vahel vahet, tunnistab ka apostel Paulus sõnaga: „Ei ole juudameest ega greekameest, ei ole orja ega vaba, ei ole meest ega naist, sest teie kõik olete üks Kristuse Jeesuse sees,“ Gal. 3, 28. See tähendab, et Kristuse vaimulikus riigis on kõigil ühesugune väärtus ja õigus Jumala silmis, olgu seal sakslased, venelased, eestlased, lätlased, soomlased, rootslased, jaapanlased või mustad neegrid.

b) Targad kinkisid Jeesusele kulda, viirukit ja mirri. Jeesus on ka meie tarvis sündinud. Mis võiksime meie, kui meil küll kulda, viirukit ja mirri ei ole, Jeesusele kinkida? Meie võime igäüks Jeesusele oma südame kinkida! Kuidas anname südame Jeesusele omaks? (Palvetades, kirikus käies, usinuses, sõnakuulmises, hea ülespidamise, Jumala ja kaasinimeste armastamise läbi).

Vaadake, lapsed, nõnda said targad Jeesuse läbi õnnelikuks. Täht aga näitas neile selle õnne juure teed. Valmistame nüüd igäüks selle mälestuseks ühe tähe. Kõige ilusama ja kõige hoolsamini tehtud tähe paneme oma kooli jõulupuu tippu!

Õpetaja jagab tähe materjaali lastele kätte, joonistab valmistatava tähe kuju tahvlile, annab mõõdud; lapsed hakkavad papist tähti välja lõikama, kleebivad need hõbepaberiga üle... Töö algul lauldakse: „Tähekene, miks sa vilgud.“ Töö jooksul või lõpul laulavad ev.-luteriusulised: „Nüüd paistab meile kaunisti,“ ap.-õigeusulised jõulutropaari: „Sinu sündimine, oh Kristus, meie Jumal.“

---

## 11.

# Jeesuse ülestõusmine

### Algkooli IV klass.

Valmistaja: VIII rühm.

Referent: õp. J. Reet Kõrgepalust.

Tunni aeg: Viimane või eelviimane tund enne Ülestõusmisepühi.

I. Sissejuhatus. Lapsed, teie olete juba kuulnud, kuidas meie Önnistegija Kolgata mäel ühes

kahe kurjategijaga risti löödi, piinasid pidi kannatama ja lõpuks hinge heitma. Missugusel nädalapäeval see oli? (Reedel). Selle reede mälestuseks pühitsemeegi Suurt Reedet.

Kui Jeesus oli surnud, tahtsid tema sõbrad ta maha matta. Haud, kuhu tema ihu asetati, ei olnud mitte harilikul surnuaial, vaid aias, mis oli rikka Arimaatia mehe Joosepi päralt. See haud oli koopasarnane ruum, kaljuse mäe sisse raiutud. Haudavause ette tõsteti suur, raske kivi. Ka matmiseviisi oli teistsugune kui meil. Nimelt ei pandud surnukeha mitte kinnisesse puusärki ehk kirstu, vaid asetati valgete linade sisse mähitult lauale, mis umbes meie puusärgi põhilauale vastas. Laua otsadele olid pea ja jalgade toeks lauatükikesed kinnitatud.

Kuidas avaldatakse meil surnu vastu lugupidamist ja armastust? (Tuuakse lillesid, pärgi, tehakse hauale küngas jne.) Palestiina-maal, kus Jeesus elas, oli samuti viisiks surnu mälestust austada. Nimelt võieti seal surnukeha kallihinnaliste lõhnaõlide ja salvidega. Seda tahtsid head inimesed ka Jeesusele teha. Jeesus suri reedel kell 3 pärast lõunat. Reede õhtul kell 6 aga algas juutide hingamisepäev, mis kestis laupäeva õhtuni (mitte nagu meil pühapäev alles hommikul algab). Hingamisepäeval ei tohtinud keegi mingisugust tööd või talitust ette võtta, vaid igalpool pidi täieline rahu valitsema. Sellepärast otsustasid naised, kes Jeesust austasid, alles nädala esimese äripäeva hommikul tema surnukeha võidma minna. Seal aga juhtus midagi, mis väga imelik ja hirmuäratav oli.

Märkus: Sissejuhatuse kujunemine oleneb muidugi sellest, kuidas Jeesuse surma ja matmise lugu käsitatud.

II. Loo jutustamine. Kolmandal päeval pärast Jeesuse surma sündis vara hommikul kange

maavärisemine. Ühtlasi tuli ingel taevast maha, veeretab suure kivi haua ukse eest kõrvale ja istus selle kivi peale. Inglil olid lumivalged riided, välgu-taoline valgus säras tema palgel. Hauavahid olid ehmatusest poolsurnud. Vähe toibunud, põgenesid nad linna poole.

Umbes samal ajal läksid Jeesuse tuttavad naised, Maarja Magdaleenaga eesotsas, Jeesuse hauale. Nad kandsid õli- ja salviriistu, et võida Jeesuse ihu. Nad viibisid trööstimata kurvastuses, sest nende kõige suurem lootus ja rõõm oli Önnistegija, kelle surmaga kõik näis igavesti kadunud olevat. „Saak-sime vähemalt tema põrmule veel viimast armastust näidata!“ mõtlesid nad. Aga suur mure oli neil, kuidas ülepea surnukeha juure pääseda, sest hauda varjas raske kivi, mida naised mitte ei oleks suutnud ära veeretada.

Maarja Magdaleena tõttas kiirel sammul haua poole, nii et teised naised kaugemale temast maha jäid. Hauale lähenedes näeb ta, et haud on lahti ja kivi ukse eest veeretatud. Kohe pöördub ta teist teed linna tagasi Johannese ja Peetruse juure ja teatab, mis ta näinud.

Teised naised on vaheajal haua juure jõudnud. Nemadki näevad, et uks on avatud, ja astuvad haua sisse. Seal näevad: surnukeha puudub! Nad on mõttes kahevahel ja ei oska enestele asjaolu seletada. Korruga astuvad hiilgavais valgeis riideis inglid nende ette. Üks neist ütleb: „Ärge ehmatage! Teie otsite Jeesust, kes risti löödud. Mis teie elavat surnute juurest otsite? Teda ei ole siin: ta on üles tõusnud! Tulge lähemale ja vaadake aset, kus Issand on hinganud. Ja siis minge ja kuulutage seda tema jüngritele!“ Kiirelt ruttavad naised tagasi linna jüngritele teatama ehmatusest ja rõõ-

must, mis neid tabanud, ja kõike, mis nad näinud ja kuulnud.

Vähe hiljem tulevad Peetrus ja Johannes, kel-  
lele Maarja Magdaleena esimese sõnumi tõi, jookstes  
haua juure. Sisse astudes näevad nad surnulinad  
ja higrätiku maas olevat. Jeesust ei ole. Nad  
usuvad sündmust, lahkuvad hauast ja läevad omaste  
juure tagasi.

Maarja Magdaleena aga tuleb teist korda hauale,  
viibib seal üksi, nutab ja kurdab kibedasti Jeesust  
taga. Haua sisse vaadates näeb ta korraga: kaks  
inglit valgeis riideis istuvad üks peatsis, teine jalut-  
sis, kus Jeesuse ihu oli hinganud. Nemad ütlevad  
temale: „Naine, mis sa nutad?“ Tema vastab:  
„Keegi on mu Issanda surnukeha ära viinud, ja  
mina ei mõista arvata, kuhu“.

Neid sõnu öeldes pöördub Maarja Magdaleena  
ümber ja näeb, et keegi tema ees seisab. Tundmatu  
ütleb talle: „Naine, mis sa nutad? Keda sa otsid?“  
Tema aga mõtleb, et see aednik on, ja ütleb: „Kui  
sina tema oled ära viinud, siis ütle mulle, kuhu!“  
Tundmatu aga ütleb talle: „Maarja!“ Nüüd langeb  
vari Maarja vaimusilma eest, ta tunneb ära: see  
on Jeesus ise, kes siin seisab. Ta hüüab: „Rabuuni!“  
See sõna tähendab: Õpetaja. Maarja Magdaleena  
tahaks kohe Jeesuse lähedale astuda, tema kätt su-  
ruda. Kuid Jeesus ütleb: „Ära puutu minusse, ma  
ei ole veel oma Isa juure läinud. Mine aga minu  
vendade (jüngrite) juure ja ütle neile, et mina läen  
üles, oma Isa ja teie Isa, oma Jumala ja teie Jumala  
juure!“ Õnneliku südamega läks Maarja Jeruusalemma.

III. Loo harutamine. Missugused iseära-  
lised sündmused avaldusid Jeesuse ülestõusmise pu-  
hul? (Maavärisemine, ingel taevast). Mis tegid haua-  
vahid? (Ehmatasid ja põgenesid). Missugune oli

Jeesus alati olnud inimeste vastu? (Hea, sõbralik, lahke). Kuidas olid jüngrid ja tuttavad Jeesuse vastu? (Armastasid ja pidasid kalliks). Millest võime seda näha? (Naised mõtlesid tema surnukeha peale, tahtsid seda võida). Mida tundis nende süda, kui nad Jeesuse surma peale mõtlesid? (Suurt valu ja kurvastust). Mispärast ei tahtnud nad endid trööstida lasta? (Uskusid, et Jeesus on surma läbi jäädavalt lahkunud). Millest näeme, et nemad Jeesuse ülestõusmist sugugi ei lootnud? (Valmistasid salve ja õlisisid, läksid surnukeha võidma, olid kivi pärast murelikud).

Mis nägid naised kõigepealt haua lähedale jõudes? (Et kivi on ära veeretatud). Mis nägid nad hauas? (Et Jeesuse ihu puudub, kaks inglit). Kuidas mõjus see sõnum naiste kurbadele südamele? (Ülirõõmustavalt).

IV. Süvendamine. Mida kuulutab jutustatud lugu meie usule tähtsat? (Et Jeesus on ülestõusnud; ei ole surnud, vaid elab). Jumal on Jeesuse surmast üles äratanud! Mida peame südames tundma, kuulates, et seesama Jeesus, kes lapsi armastas, vaeseid aitas, haigeid terveks tegi, ilma süüta kannatas ja suri, ometi ei ole surnud, vaid on üles tõusnud ja elab? (Rõõmu tundma).

Mida meie tohime Jeesuse ülestõusmise puhul oma suremisele mõteldes ka loota? (Et ka meie ükskord uue, igavese elu kätte saame). Mida tohime oma surma läbi lahkunud vanemate, vendade, õdede ja sugulaste kohta loota? (Et ükskord Jeesuse juures üksteist jälle leiame).

Kuidas peame selle lootuse põhjal elama? (Aussalt, õigelt, jumalakartlikult ja usklikult).

Nüüd jäävad meile kõigis elujuhtumustes äratuseks ja troostiks Jeesuse sõnad: „Mina olen

ülestdõusmine ja elu. Kes minu sisse usub, see peab elama, ehk tema küll sureb. Ja igaüks, kes elab ja usub minu sisse, see ei pea mitte igavesti surema. Mina elan, ja teie peate ka elama!

Laulda: Evang.-luter.-usu lauluraam. Nr. 209 („Nüüd tõstkem rõõmuhääli“) või Nr. 212 („See päev nüüd meile kätte sai“); apostliku-õigeusu lauluraamat Nr. 358 („Need, kes vara enne valget“) või Nr. 384 („Loitval kevadel kui ärkab“).

---

12.

## Prohvet Aamos

### Algkooli V klass.

Kokku seadnud õp. Kr. Torrop Navilt.

I. Sissejuhatus. Sideme loomine eelmise tunniga (Eelias ja Aahab — Jehoova ja Paal). Täna paneme tähele, kuidas prohvet Aamos rahva hinge äratada ja parandada püüab.

### II. Õpetaja ettekanne.

1. Iisraeliriigi väline seisukord Jerobeam II ajal. Iisraeli ehk Põhjariigi kuningaks sai Jerobeam II, kes valitses a. 783—743 e. Kr. Pikema äärmise häda ja viletsuse järele oli Iisrael uuesti võimsaks saanud: vihasem vaen-

lane, Damaskuse riik, oli otsustavalt löödud ja ei olnud enam kardetav, naaberrahvad olid alla heidetud, ja Jeroobeam II valitses maad, mis oma suuruse ja ulatuse poolest Taaveti riiki meele tuletas. Iisraeli mõju oli maksev Eufрати äärest kuni Niiluse kallasteni. Vana hea aeg näis jälle tagasi tulnud olevat.

Ka seesmine järg oli Iisraelis pealiskaudsel vaatlemisel suurepäraline. Kaubandusliku läbikäimise tagajärjel voolasid rikkused maale. Pealinn Saamaria tänavaid ehtisid kaunid vägevad kojad, mis iluduse poolest üksteisega võistlesid. Laial maal leidus rohkesti kantse ja kindlusi, ratsa- ja ratta-väge, võimu ja küllust, sära ja hiilgust, kuhu aga silm iial puutus. Rikkad suurnikud tapsid igapäev oma nuumvasikaid, korraldasid toredaid pidusid, lamasid elevandiluust nikerdatud ja damastiga polsterdatud sohvaldel, jõid kallihinnalisi viinu ja armastasid peenelt-lõhnavaid salve. Ühe-sõnaga igal sammul hõiskas lust ja elurõõm.

Siiski ei tahetud Jumalat hoopis unustada. Peeti talle pidulikke teenistusi, toodi tuhandeid ohvreid. Sest üldine arvamine oli, et Jumal armastab Iisraelit, Iisrael on Jumala pailaps.

2. Aamose ülesastumine. Kord on jälle Peeteli kuninglikus templis suureviisiline ohvipüha. Preestrid talitavad täies ametiehtes, altaritel leegitsevad tulekeeled taeva poole, eesõues ootavad lugemata hulgad jumalateenistuse algust. Korraga tekib äkiline segadus. Tundmata karvases riides mees tungib koosolijate keskele; jumalik tuli läigib ta silmist, pühalik tõsidus kõneleb ta näost. Enne kui keegi takistada jõuab, on mees enese ümber sügava vaikuse loonud ja hakkab laulma. Iisraeli rahva matmise- ja leinalauludel oli nagu meilgi (näit. „Nüüd surnukeha ma-

tame“) oma iseäraline kurvatooniline viis. Sarnasel leinaviisil laulab ka kutsumata külaline Peeteli templis. Laulu sõnad aga olid:

„Maha on langenud Iisraeli neitsi,  
Enam ei tule tal' tõusmist!  
Põrmu on ta tõugatud,  
Ükski ei aita teda üles!“

Ehmatus ja imestus valdavad kuuljaid. Küsitakse: kes see on? Saadakse teada, mehe nimi olevat Aamos, ise olevat lambakasvataja Juuda riigi väikesest Tekoa linnakesest ja varemaltki juba sarnasel viisil Jumalat teotanud. Sest sugurahvale hukatuse kuulutamist peeti otsekohe jumalateotuseks: nagu ei tahaks või ei võiks Jumal oma äravalitud rahvast enam aidata ja kaitsta! See oli Iisraelis enne kuulmata. Kui aga Iisrael, kes nii heameelega oma Jumalat teenib, tõesti hukka läheks, siis peaks juba Jumal ise ka hukkuma...

Ülempreester Amatsja läheneb vihase näoga hulljulgele sissetungijale ja sõnab: „Sina unistaja, käi minema oma Juuda pinnale, seal söö oma leiba ja kuuluta ette, aga mitte Peetelis, sest siin on kuninglik tempel ja riiklik pühakoda!“ Aamos aga vastab kartuseta: „Jehoova ütleb: Su naine ja su lapsed peavad mõõga läbi langema, su maatükki peab nööriaga jagatama, sina ise pead roojasel (=paganausuliste) maal surema, ja Iisrael peab kindlasti oma maalt ära vangipõlve minema!“ Selle järele lahkub Aamos Peetelist ja läheb koju.

Oma karja juures viibides tunneb ta ära, et tema kuulutused mitte ainult olevikule, vaid kõigile aegadele tähtsad on, ja paneb nad kadumata mälestuseks kirja.

Nii on tekkinud prohvet Aamose üheksapeatükiline raamat Piiblis.

3. Aamose usulis-kõlbline mõõdupuu. Küsimine: kuidas sai Aamos enesele niisugused mõtted, mis kõik senised vaated Iisraelis pea peale pöörsid?

Poliitilised kaalumised ei võinud selleks põhjust anda. Jeroobeam II ajal oli Iisrael senistest vaenlastest täiesti vabanenud. Ja vägevad naaberriigid, Assüüria ja Egiptus, olid sel puhul sisemiste tülide ja mässude mõjul täiesti nõrgad ega võinud Iisraele kahju teha. Tulevik paistis kahtlemata lootusrikas.

Aamose hinge juhtis tema iseäraline arusaamine Jumala õiglusest. Jumal on õigluse Jumal.

Usk on Jumala ja inimese kõlbline vahekord, mitte pehme peapadi, vaid kõlbline nõue. Aamos ei salga, et Iisrael on Jumalaga iseäralises vahekorras, teise sõnaga: Jumala vanem poeg. Aga mis sellest järgneb? „Seepärast tahan ma teid vastutusele võtta kõigi teie pattude pärast“ (Am. 3, 2). Kellele palju on antud, sellelt nõutakse. Seal ei ole väline vahekord enam otsustav, sest Jumal on ka Iisraeli verivaenlaste (vilistide, aramealaste) vastu armuline olnud. Küll on rahvas väliselt vaga, peab pühi ja toob ohvreid. Kuid Aamose meelest on see kõik nagu katseks, et õiglast kohtunikku meelitada: sel ajal oli harilikuks nähtuseks, et kohtunikud altkäemaksu vastu süüdlasi vabaks ja süütuid süüdi mõistsid. Jumal ütleb Aamose läbi: „Ma vihkan, ma põlgan teie pühi... teie lihava tänuohvri peale ei taha ma mitte vaadata; saada ära mu eest oma laulude kärin... aga kohus voolaku kui vesi ja õigus kui voolas jõgi (5, 21—24). Nõudke mind, vihake kurja, armastage head, toimetage kohut, siis jääte teie elama“ (5: 4, 6, 14, 15). Kuid just selle üheainsa asja poolest, mida Jumal nõuab, on Iisraelis suur puudus. Igalpool näeb Aamos rikkaid pillajaid ja prassijaid, kes oma nurjatuma elu hiiglakulusid

nende varanduste abil katavad, mis nad vaestelt ja kehvadelt ülekohtusel teel välja imenud (2, 6—8; 8, 4—6). Vägivalla ja pettuse najal püsivad nende lossid (3, 10.) Seal müüakse õiged raha eest ja vaesed ühe paari kingade eest (2, 6; 5, 12; 8, 6). Ja mis kõige pahem on: nad ei tea ega tunne, kui kurjad ja rikutud nad on, vaid elavad nürilt ja kerglaselt päevast päeva. Isegi paganad, kes Jumala käsku ei tunne, peavad tunnustama, et Saamaria ülekohus on taevani kisendav ja tema pattude mõõt täis (3, 9). Sellepärast peab Jumal ise, kelle pühadus poriga pillutud, õigluse nimel oma rahva üle kohut mõistma. „Ots tuleb mu iisraeli rahva peale!“ (8, 2). Iisraeli neitsi palgepuna ei ole Aamosele mitte elu märgiks, vaid surma tähiseks nagu tiisikusehaigel; kogu kärast ja liikumisest, toredusest ja tõttamisest läbi kuuleb tema terav kõrv juba surma korisemist, ja nõnda kõlab ta suust Iisraeli kohta leinalaul.

Mitte kerge ei olnud see Aamosele. Vaid ta talitab sisemise Jumala käsu sunnil. „Ei mina olnud prohvet ega prohveti poeg, sest ma otsisin ja noppisin metsviigimarju. Aga Jehoova võttis minu puduloste juurest ära ja ütles mulle: Mine, räägi prohveti viisil mu iisraeli rahva vastu!“ (7, 14—15). Sellele jumalikule käsule ei saa tema vastu panna, olgu see kuuljatele meelt mööda või mitte. „Lõukoer mõirab, kes ei peaks siis mitte kartma? Issand Jehoova räägib, kes ei peaks siis mitte prohveti viisil rääkima?“ (38).

4. Iisraeli riigi kokkuvarisemine. Jumalikul sunnil kuulutab Aamos ajalugu ette. Ja ajalugu on lihtsale karjasele õiguse annud. Veel 40 aastat, ja Assüüria kuningas Sargon võidab Saamaria a. 722 e. Kr. näljaga ära. Umbes 27.000 meest viiakse maalt vangi; nad kaovad jäljeta paganate sekka. Tühjakssaanud pinnale paigutatakse

Assüüria asunikud elama. Kiirelt tuli Põhjariigile lõpp. Jeroobeami päevil veel Taaveti hiilguse kõrgusel ja üks põlv hiljem maha kustunud rahvaste kirjast.

III. Süvendamine. 1. Jumal nõuab kõigepealt kõlblist sõnakuulmist, puhtust ja õiglust.

2. Jumala ees ei maksa rahvuslikud eesõigused, sest Jumal on kõikide inimeste ja rahvaste, ka paganaate Jumal.

3. Jumala ees ei maksa usuliste kommete täitmised, kui elu kõlbluseta.

4. Kõlbline langemine nõrgestab ja purustab viimaks ka ajaloolised (riiklikud) alused.

IV. Aamose raamatu osaline lugemine. Aamos oli esimene Vana Testamendi prohvet, kes oma kuulutused kirjalikult üles tähendas. Tahame siis üksikuid kohti tema raamatust lähemalt silmitseda.

(Usuõpetaja tutvustab õpilasi varemalt-väljalatud kohaste paladega, kas lugeda lastes või ise ette lugedes).

## Sisu

Eessõna asemel . . . . .	lehek.	3
1. Jumal näeb mind . . . . .	”	5
2. Jeesuse sündimine . . . . .	”	6
3. Kaheteistkümne-aastane Jeesus templis	”	8
4. Aabrami teekond Kaanani . . . . .	”	11
5. Jaakob ja Eesav I . . . . .	”	15
6. Jaakob ja Eesav II . . . . .	”	18
7. Jeesus vaigistab tormi . . . . .	”	21
8. Taavet ja Koljat . . . . .	”	25
9. Variseer ja tõlner . . . . .	”	28
10. Idamaa targad . . . . .	”	31
11. Jeesuse ülestõusmine . . . . .	”	34
12. Prohvet Aamos . . . . .	”	39

A-8161

e  
L